

دبیرستان غیاثیه

تاریخ آزمون:

زمان برگزاری: ۳۰ دقیقه

کد اجرا:

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: نگارش هفتم تشریحی نیمسال دوم

۱ - معنای «سلمانٌ مِّنْ أَهْلِ الْبَيْتِ» را بیان کنید.

پاسخ: سلمان از ما اهل بیت است. (نشان دهنده مقام بالای سلمان فارسی)

۲ - با توجه به درس «خدمات متقابل اسلام و ایران» چگونه زبان فارسی به گسترش تمدن اسلامی کمک کرده است؟

پاسخ: «ادبا و عرفا و سخنوران ایرانی، حقایق اسلامی را با جامهٔ زیبای شعر و نثر فارسی به زیباترین شکل آرایش داده‌اند و حقایق اسلامی و معانی لطیف قرآن را در میان حکایات شیرین آورده‌اند.»

۳ - با توجه به درس «اسوهٔ نیکو» رفتار پیامبر (ص) با امام حسن (ع) و امام حسین (ع) در دوران کودکی چگونه بود؟

پاسخ: با آنها بسیار مهربان و صبور بود. حتی وقتی هنگام سجده، آنها بر پشت و گردنش می‌نشستند، در حالت سجده باقی می‌ماند تا آنها پایین بیایند سپس آنها را در آغوش می‌کشید و می‌بوسید.

۴ - با توجه به درس «امام خمینی (قدس سره)»، چند ویژگی اخلاقی امام خمینی را در دورهٔ نوجوانی و جوانی بیان کنید.

پاسخ: مهربانی، فروتنی، سادگی، ایمان، خوش‌بینی، نظم و دقت و ...

۵ - براساس درس «امام خمینی (قدس سره)»، بگویید چرا در دورهٔ انقلاب، همهٔ ایران یک معلم داشت؟

پاسخ: زیرا امام خمینی (ره) مانند یک معلم دلسوز و آگاه بود که همهٔ مردم به فرمان‌های وی گوش می‌دادند.

۶ - پیام داستان «مرخصی» چیست؟

پاسخ: تلاش و کوشش فراوان نوجوانان برای دفاع از استقلال و آزادی کشور ایران و حفظ اسلام.

۷ - جملهٔ «به نظر می‌رسد که کسی چیزی یاد می‌گیرد و دائم می‌گوید: بال بالی ... بلوط ... به او آسیب رسید.» چه پیامی دارد؟

پاسخ: محبت می‌تواند حتی روی چند تکه آهن تأثیر بگذارد و او را تغییر دهد.

۸ - در درس «ما می‌توانیم» دانش‌آموزان چه جمله‌هایی روی برگه‌های خود می‌نوشتند؟

پاسخ: جمله‌هایی که با «می‌توانم» شروع می‌شد.

۹ - در درس «ما می‌توانیم» چرا دونا از دانش‌آموزان خواسته بود که «می‌توانم»های خود را بنویسند.

پاسخ: تا پس از آن با دقت نوشتن نوشته‌های بچه‌ها، به آنها یاد بدهد که چگونه باید «می‌توانم»های خود را کنار بگذارند و با توجه و تلاش آنها را به «می‌توانم» تبدیل کنند.

۱۰ - با توجه به درس «ما می‌توانیم»، منظور بازرس از جملهٔ «فهمیدم که این شاگردان هرگز چنین روزی را فراموش نخواهند کرد» چیست؟

پاسخ: پس از این، شاگردان برای همیشه به خاطر خواهند داشت که «می‌توانم» را بر زبان نیاورند و برای رسیدن به اهداف خود تمام تلاششان را بکنند.

۱۱ - از نظر شخصیت «پدر» در داستان «پیر دانا»، باید چگونه رفتار کنیم که مورد احترام دیگران باشیم؟

پاسخ: باید سحرخیز باشیم و زودتر از بقیه برای کار و تلاش آماده شویم.

۱۲ - معنای واژگان زیر را بنویسید.

پاسخ:

الف

آبغوره گرفتن:

پاسخ: آبغوره گرفتن: گریه کردن

ب

اسوه:

پاسخ: اسوه: الگو، نمونه

۱۳ - این واژه‌ها را در یک بند به کار ببرید.

«ملل - لیاقت - توسعه - اختصاص»

پاسخ: در دنیای امروز، ملل مختلف برای توسعه کشور خود تلاش می‌کنند. مردم میهن‌دوست ما هم می‌دانند که لیاقت دارند با تلاش و همت، بخش بزرگی از پیشرفت‌های علم را به خود اختصاص دهند.

۱۴ - واژه‌های مناسب را در جای خالی قرار دهید و واژه‌های مرگب بسازید. (رو - خویی - دستی - ماندن)

(۱) فرو +

(۲) تند +

(۳) گشاده +

(۴) پیش +

پاسخ: ۱- فرو ماندن، ۲- تندخویی، ۳- گشاده‌رو، ۴- پیش‌دستی

۱۵- از این فعل‌ها زمان حال یا مضارع بسازید.

۱- نشستم: ۲- خوانده بودند: ۳- خواهم گفت:

پاسخ:

۱- نشستم: می‌نشینم یا بنشینم

۲- خوانده بودند: می‌خوانند یا بخوانند

۳- خواهم گفت: می‌گویم یا بگویم

۱۶- به این پرسش‌ها پاسخ کامل دهید.

پاسخ:

الف

بن و شناسه را تعریف کنید.

پاسخ: هر فعل از دو بخش ساخته می‌شود: بخشی که در همهٔ ساخت‌های یک فعل یکسان است، «بن» نامیده می‌شود. بخش متغیّر هر فعل هم «شناسه» نام دارد که شخص و شمار فعل را مشخص می‌کند.

در فعل «رفتیم»: رفت ← بن یم ← شناسه

ب

بن فعل بر چند نوع است؟

پاسخ: بن فعل بر دو نوع ماضی و مضارع است. اگر به آغاز بن‌ها «ب» اضافه کنیم و معنی امری ایجاد شود، بن مضارع است. در غیر این صورت بن ماضی است:

بِ + گو ← بگو: بن مضارع بِ + گفت ← بگفت: بن ماضی

بِ + نویس ← بنویس: بن مضارع بِ + نوشت ← بنوشت: بن ماضی

پ

شناسه‌ها چند عدد هستند؟

پاسخ: شناسه‌ها شش تا هستند که جدول آن را مشاهده می‌کنید:

مفرد	جمع
اول شخص مفرد: -م	اول شخص جمع: -یم
دوم شخص مفرد: -ی	دوم شخص جمع: -ید
سوم شخص مفرد: -د	سوم شخص جمع: -ند

نکته: در برخی از فعل‌های ماضی، سوم شخص مفرد، شناسه ندارد. مانند: رفت

ت

صیغه یا ساخت را تعریف کنید.

پاسخ: به صورت‌های مختلف فعل، صیغه یا ساخت می‌گویند. هر فعل شش ساخت دارد.

مفرد	جمع
خواندم	خواندیم
خواندی	خواندید
خواند	خواندند

ث

مصدر چیست؟

پاسخ: کلمه‌هایی مانند: نشستن، رفتن، دیدن، خوردن و... را مصدر می‌نامند. چنانچه حرف آخر (ن) را حذف کنیم، بن ماضی به دست می‌آید.

۱۷- با حروف درهم‌ریخته زیر، چهار کلمه بسازید.

(ت، ی، د، ب، ع، ا)

پاسخ: تداعی، عید، عابد، بعید

۱۸- ترکیب‌های وصفی و اضافی را مشخص کنید و اجزای آن‌ها را بنویسید.

درخت بلوط: افراد ناشناس: مربای زردآلو:

پاسخ:

پاسخ: درخت بلوط: ترکیب اضافی	درخت: مضاف	بلوط: مضاف‌الیه
افراد ناشناس: ترکیب وصفی	افراد: موصوف	ناشناس: صفت
مربای زردآلو: ترکیب اضافی	مربا: مضاف	زردآلو: مضاف‌الیه

۱۹- این فعل‌ها را به زمان آینده تبدیل کنید.

ایستادند: می‌پرستی: فرستاده بود:

پاسخ: می‌دانیم که فعل آینده این گونه ساخته می‌شود: خواه + شناسه + بن ماضی

پس در ابتدای این فعل‌ها «خواه» می‌آوریم. سپس شناسه را تشخیص داده به آن اضافه می‌کنیم و آنگاه بن را اگر ماضی است می‌آوریم و اگر مضارع است به ماضی برمی‌گردانیم. ایستادند: در این فعل «ایستاد» بن ماضی و «ند» شناسه است.

خواه + ند + ایستاد ← خواهند ایستاد

می‌پرسی: در این فعل پُرس، بن مضارع است و ی شناسه است. بن ماضی پرس، «پرسید» است. زمان آینده این فعل این گونه ساخته می‌شود:

خواه + ی + پرسید ← خواهی پرسید

فرستاده بود: در این فعل «فرستاد» بن ماضی و شخص فعل، سوم شخص است که در این زمان شناسه ندارد؛ اما می‌دانیم شناسه سوم شخص «د» است. پس فعل آینده این گونه ساخته می‌شود:

خواه + د + فرستاد ← خواهد فرستاد

۲۰ - نام هر شاعر یا نویسنده را به اثر مربوط به آن وصل کنید.

• اسلام‌شناسی	• محمد بن جعفر طبسی نیشابوری
• قصه‌های مجید	• نادر ابراهیمی
• بستان‌العارفین	• علی شریعتی
• قصه‌های ریحانه خانم	• هوشنگ مرادی کرمانی

پاسخ: اسلام‌شناسی: علی شریعتی

قصه‌های مجید: هوشنگ مرادی کرمانی

بستان‌العارفین: محمد بن جعفر طبسی نیشابوری

قصه‌های ریحانه خانم: نادر ابراهیمی

۲۱ - صاحبان آثار ادبی زیر را بنویسید.

تاریخ مغول: مخزن الاسرار: قصه سار و سیب: مثل چشمه مثل رود:

پاسخ: تاریخ مغول: عباس اقبال آشتیانی

مخزن الاسرار: نظامی گنجوی

قصه سار و سیب: نادر ابراهیمی

مثل چشمه مثل رود: قیصر امین‌پور

۲۲ - درستی یا نادرستی جمله زیر را مشخص کنید.

پاسخ:

الف

در کلمه بلیت / بلیط، شکل دوم صحیح‌تر است.

پاسخ: نادرست

پاسخنامه تشریحی

۱ - سلمان از ما اهل بیت است. (نشان‌دهنده مقام بالای سلمان فارسی)

۲ - «ادبا و عرفا و سخنوران ایرانی، حقایق اسلامی را با جامه زیبای شعر و نثر فارسی به زیباترین شکل آرایش داده‌اند و معانی لطیف قرآن را در میان حکایاتی شیرین آورده‌اند.»

۳ - با آنها بسیار مهربان و صبور بود. حتی وقتی هنگام سجده، آنها بر پشت و گردنش می‌نشستند، در حالت سجده باقی می‌ماند تا آنها پایین بیایند سپس آنها را در آغوش می‌کشید و می‌بوسید.

۴ - مهربانی، فروتنی، سادگی، ایمان، خوش‌بینی، نظم و دقت و ...

۵ - زیرا امام خمینی (ره) مانند یک معلم دلسوز و آگاه بود که همه مردم به فرمان‌های وی گوش می‌دادند.

۶ - تلاش و کوشش فراوان نوجوانان برای دفاع از استقلال و آزادی کشور ایران و حفظ اسلام.

۷ - محبت می‌تواند حتی روی چند تکه آهن تأثیر بگذارد و او را تغییر دهد.

۸ - جمله‌هایی که با «می‌توانم» شروع می‌شد.

۹ - تا پس از آن با دفن کردن نوشته‌های بچه‌ها، به آنها یاد بدهد که چگونه باید «می‌توانم» های خود را کنار بگذارند و با توجه و تلاش آنها را به «می‌توانم» تبدیل کنند.

۱۰ - پس از این، شاگردان برای همیشه به خاطر خواهند داشت که «می‌توانم» را بر زبان نیاورند و برای رسیدن به اهداف خود تمام تلاششان را بکنند.

۱۱ - باید سحرخیز باشیم و زودتر از بقیه برای کار و تلاش آماده شویم.

۱۲ -

الف

آبفوره گرفتن: گریه کردن

ب

اسوه: الگو، نمونه

۱۳ - در دنیای امروز، ملل مختلف برای توسعه کشور خود تلاش می‌کنند. مردم میهن‌دوست ما هم می‌دانند که لیاقت دارند با تلاش و همت، بخش بزرگی از پیشرفت‌های علم را به خود اختصاص دهند.

۱۴ - ۱- فرو ماندن، ۲- تندخویی، ۳- گشاده‌رو، ۴- پیش‌دستی

۱۵ -

۱- نشستم: می‌نشستم یا بنشینم

۲- خوانده بودند: می‌خواندند یا بخوانند

۳- خواهم گفت: می‌گویم یا بگویم

۱۶ -

الف

هر فعل از دو بخش ساخته می‌شود: بخشی که در همه ساخت‌های یک فعل یکسان است، «بن» نامیده می‌شود. بخش متغیر هر فعل هم «شناسه» نام دارد که شخص و شمار فعل را مشخص می‌کند.

در فعل «رفتیم»: رفت ← بن یم ← شناسه

ب

بن فعل بر دو نوع ماضی و مضارع است. اگر به آغاز بن‌ها «ب» اضافه کنیم و معنی امری ایجاد شود، بن مضارع است. در غیر این صورت بن ماضی است:

ب + گو ← بگو: بن مضارع ب + گفت ← بگفت: بن ماضی

ب + نویس ← بنویس: بن مضارع ب + نوشت ← بنوشت: بن ماضی

پ

شناسه‌ها شش تا هستند که جدول آن را مشاهده می‌کنید:

مفرد	جمع
اول شخص مفرد: م	اول شخص جمع: یم
دوم شخص مفرد: ی	دوم شخص جمع: ید
سوم شخص مفرد: د	سوم شخص جمع: ند

نکته: در برخی از فعل‌های ماضی، سوم شخص مفرد، شناسه ندارد. مانند: رفت

ت

به صورت‌های مختلف فعل، صیغه یا ساخت می‌گویند. هر فعل شش ساخت دارد.

مفرد	جمع
خواندم	خواندیم
خواندی	خواندید
خواند	خواندند

ث

کلمه‌هایی مانند: نشستن، رفتن، دیدن، خوردن و ... را مصدر می‌نامند. چنانچه حرف آخر (ن) را حذف کنیم، بن ماضی به‌دست می‌آید.

۱۷ - تداعی، عید، عابد، بعید

۱۸ -

پاسخ: درخت بلوط: ترکیب اضافی	درخت: مضاف	بلوط: مضاف‌الیه
افراد ناشناس: ترکیب وصفی	افراد: موصوف	ناشناس: صفت
مربای زردآلو: ترکیب اضافی	مربا: مضاف	زردآلو: مضاف‌الیه

۱۹ - می‌دانیم که فعل آینده این گونه ساخته می‌شود: خواه + شناسه + بن ماضی
 پس در ابتدای این فعل‌ها «خواه» می‌آوریم. سپس شناسه را تشخیص داده به آن اضافه می‌کنیم و آنگاه بن را اگر ماضی است می‌آوریم و اگر مضارع است به ماضی برمی‌گردانیم.
 ایستادند: در این فعل «ایستاد»، بن ماضی و «ند» شناسه است.

خواه + ند + ایستاد ← خواهند ایستاد

می‌پرسی: در این فعل پُرس، بن مضارع است و -ی شناسه است. بن ماضی پرس، «پرسید» است. زمان آینده این فعل این گونه ساخته می‌شود:

خواه + ی + پرسید ← خواهی پرسید

فرستاده بود: در این فعل «فرستاد»، بن ماضی و شخص فعل، سوم شخص است که در این زمان شناسه ندارد؛ اما می‌دانیم شناسه سوم شخص «د» است. پس فعل آینده این گونه ساخته می‌شود:

خواه + د + فرستاد ← خواهد فرستاد

۲۰ - اسلام‌شناسی: علی شریعتی

قصه‌های مجید: هوشنگ مرادی کرمانی

بستان‌العارفین: محمدبن جعفر طبسی نیشابوری

قصه‌های ریحانه خانم: نادر ابراهیمی

۲۱ - تاریخ مغول: عباس اقبال آشتیانی

مخزن الاسرار: نظامی گنجوی

قصه سار و سیب: نادر ابراهیمی

مثل چشمه مثل رود: قیصر امین‌پور

۲۲ -

الف نادرست

